

اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی ایران

صور تجلسه کمیسیون صادرات

نوع جلسه: ماهیانه	محل جلسه: سالن جلسات طبقه هشتم ساختمان قدیم اتاق ایران	تاریخ جلسه: ۱۴۰۵/۰۶/۲۹
ساعت شروع: ۱۴:۰۰	ساعت خاتمه: ۱۶:۰۵	شماره صورت جلسه: ۳۲
دستور جلسه: بحث و بررسی پیرامون اهم مسائل و مشکلات روزمره در حوزه صادرات و استماع نظرات و پیشنهادات اعضای محترم کمیسیون در خصوص موانع صادراتی به منظور پیگیری لازم اعضای محترم هیئت رئیسه اتاق ایران حاضر در جلسه: جناب آقایان حسن زاده، باقری، قیافه، کاشفی و مهاجر دارابی اعضای محترم کمیسیون حاضر در جلسه: جناب آقایان لاهوتی، نیاورانی، احتشام، الیاسی، حاج حسینی، حامد حسینی، شادکام، طالبی رحیق، علوی، غفراللهی، کابلی، مرادی، محمدی و موسوی اعضای محترم کمیسیون غایب در جلسه: جناب آقایان میرزائیان، آلاسحاق، ابراهیمی، امید، بالی، بیگی یزدی، پهلوان پور، رشیدفرخی، فرشچیان، یوسف حسینی، حنائی جهرمی، صدیقی نور، عابدین، عزیزبان، عین الهی، محمدنژاد، محمدیان، مهاوی، مؤمنی و همتی معاونین و مدیران محترم اتاق ایران حاضر در جلسه: جناب آقایان ملایی زائری، بهرامی و سرکار خانم ها بیرانوند، نوروزی و غریبی مشاوران و کارشناسان محترم کمیسیون حاضر در جلسه: سرکار خانم محبوبه فکوری و جناب آقای ساجد نیک مهر فعالین محترم بخش خصوصی حاضر در جلسه: سرکار خانم ها قنبرپور و گرجی		

در ابتدای جلسه، جناب آقای باقری، نایب رئیس اتاق ایران، با اشاره به رویکرد حمایتی هیئت رئیسه اتاق نسبت به کمیسیون ها اظهار داشتند که افزایش تعداد و عملکرد کمیسیون ها در پایان دوره قابل ارزیابی خواهد بود و اصلاح شیوه نامه کمیسیون ها نیز موجب افزایش ظرفیت و اختیارات آنان شده است. ایشان کمیسیون توسعه صادرات را یکی از پشتوانه های مهم اتاق ایران در این دوره دانسته و حضور مؤثر رئیس کمیسیون در جلسات مجامع و شوراهای حاکمیتی و نقش آفرینی این کمیسیون در تصمیمات مرتبط با صادرات را مورد تأکید قرار دادند.

نایب رئیس اتاق ایران با اشاره به ضرورت تغییر رویکرد در حوزه صادرات، اظهار داشتند که کشور نیازمند حرکت از صادرات محصولات با ارزش افزوده پایین به سمت صادرات کالاها و خدمات با ارزش افزوده بالاتر و حضور مؤثرتر در زنجیره های ارزش جهانی است. ایشان صادرات را یکی از موتورهای پیشران اقتصاد کشور عنوان نموده و بر ضرورت شناسایی ظرفیت های دارای مزیت رقابتی و ایجاد نقشه راه مشخص برای اتصال تولید و صادرات کشور به زنجیره های جهانی تأکید کردند.

جناب آقای باقری همچنین با اشاره به ظرفیت های قابل توجه کشور در حوزه صادرات خدمات فنی و مهندسی، مغفول ماندن این بخش را مورد توجه قرار دادند. ایشان با تأکید بر نقش کمیسیون توسعه صادرات در فرآیند مطالبه گری تخصصی اتاق ایران، اظهار داشتند که مطالبه گری باید بر مبنای تولید محتوای تخصصی و استفاده از مشورت های کمیسیون ها صورت گیرد. ایشان کمیسیون توسعه صادرات را یکی از ارکان مهم اتاق ایران دانسته و بر استمرار نقش آفرینی آن در تصمیمات مرتبط با تجارت خارجی تأکید کردند.

سپس، جناب آقای لاهوتی، رئیس کمیسیون توسعه صادرات غیرنفتی اتاق ایران، موضوع صادرات یکی از چالش های اصلی فعالان اقتصادی کشور است دانسته و با اشاره به مشکلات ناشی از تعهدات ارزی اظهار داشتند که طی سه سال و نیم گذشته، بخش قابل توجهی از موضوعات مطرح شده در کمیسیون و همچنین مهمانان دولتی حاضر در جلسات، مرتبط با موضوع ارز و رفع تعهدات ارزی بوده است.

رئیس کمیسیون توسعه صادرات غیرنفتی با اشاره به سیاست های بانکی، نرخ پایه صادراتی، قیمت گذاری، ممنوعیت های صادراتی و تغییرات مکرر قوانین، این موارد را از جمله مشکلات مستمر صادرکنندگان برشمردند و افزودند که اگرچه کمیسیون تلاش نموده است از طریق تعامل، گفت و گو و پیگیری، بخشی از این مشکلات را برطرف نماید، اما همچنان تعدادی از صادرکنندگان به ویژه در موضوع بازگشت ارز با پرونده های قضایی و تعزیراتی مواجه هستند.

جناب آقای لاهوتی با اشاره به جلسه اخیر با وزیر صنعت، معدن و تجارت و همچنین مباحث مطرح شده با مسئولان بانک مرکزی، اظهار داشتند که در بانک مرکزی نیز این دیدگاه وجود دارد که معرفی صادرکنندگان به دستگاه قضایی بلافاصله پس از پایان مهلت قانونی ایفای تعهد ارزی،

راهکار مؤثری برای حل مسئله نیست و باید فرآیند بازگشت ارز تسهیل شود. ایشان با اشاره به وجود پرونده‌های متعدد در قوه قضائیه افزودند که بخش قابل توجهی از این پرونده‌ها بدون گزارش کارشناسی لازم ارجاع شده و رسیدگی به آنها نیز با دشواری‌های جدی مواجه است. رئیس کمیسیون توسعه صادرات غیرنفتی تصریح نمودند که حاکمیت نیز به این جمع‌بندی رسیده است که برخی از قوانین و رویه‌های موجود کارآمدی لازم را نداشته و نیازمند بازنگری است. ایشان با اشاره به قرار داشتن اصلاح آیین‌نامه اجرایی بند (د) تبصره (۶) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز در دستور کار بانک مرکزی، ابراز امیدواری نمودند که اصلاحات مذکور منجر به تسهیل واقعی فرآیند بازگشت ارز و کاهش مشکلات قضایی و تعزیراتی صادرکنندگان شود.

در ادامه نایب‌رئیس و اعضای محترم کمیسیون، جناب آقایان نیاورانی، طالقانی، حاج‌حسینی، حامد حسینی، آقای الیاسی، علوی، طالبی، کابلی و غفراللهی به شرح ذیل به بیان دیدگاه‌ها و نظرات خود پرداختند:

- امکان ایجاد پایانه‌های صادراتی در مرز ریمدان برای تجار مورد تأیید اتاق ایران، با توجه به رایزنی‌های انجام‌شده با سفیر جمهوری اسلامی ایران در پاکستان.
- وجود مشکلات متعدد برای صادرکنندگان میوه و تره‌بار ناشی از عدم آشنایی بخشی از کشاورزان و باغداران با قوانین و مقررات تجاری.
- ضرورت توجه بیشتر بخش خصوصی به فرآیند قانون‌گذاری در حوزه صادرات محصولات کشاورزی.
- تصمیمات دستوری و آیین‌نامه‌های خلق‌الساعه، تولیدکنندگان و صادرکنندگان را با مشکلات جدی مواجه نموده است.
- بحران رفع تعهدات ارزی مهم‌ترین چالش فعلی صادرکنندگان است.
- ضرورت فعال‌سازی کریدورهای جایگزین و رفع موانع لجستیکی و حمل‌ونقل صادراتی.
- لزوم بررسی مشکلات مربوط به سقف و سابقه، قانون بهینه‌سازی مصارف ارزی و ثبت سفارش‌های طولانی‌مدت.
- کُندی تشریفات و فرآیند صدور نامه‌ها و مکاتبات در اتاق، از جمله مشکلات موجود در بدنه اجرایی است.
- پیشنهاد تشکیل مرکز کارشناسی تخصصی رفع تعهدات ارزی در اتاق ایران.
- صف‌های طولانی کامیون‌ها در مرزها و کمبود ناوگان و امکانات حمل‌ونقل ریلی، از دیگر موانع جدی صادرات است.
- ضرورت ایجاد و فعال‌سازی کریدورهای جایگزین لجستیکی.
- لزوم بررسی امکان ایجاد تابلوی معاملات مستقیم میان صادرکننده و واردکننده در مرکز مبادله.
- بلوکه شدن منابع ارزی در مرکز مبادله، با توجه به شرایط تورمی، از مشکلات موجود برای صادرکنندگان است.
- در کمیسیون توسعه صادرات اتاق قم، با بررسی موانع صادرات، یک کشور هدف با دسترسی لجستیکی از مسیرهای دریایی، ریلی و جاده‌ای انتخاب و ظرفیت‌های صادراتی آن بررسی شده است. به‌صورت پایلوت، برای یک صادرکننده برنامه‌ای طراحی شده بود که با اختصاص ۱۶ هزار دلار حمایت، صادرات وی طی شش ماه حداقل دو برابر شود. این پیشنهاد با وجود پیگیری بیش از یک سال، همچنان در تهران بدون پاسخ باقی مانده است.
- کمبود زیرساخت، امکانات و تسهیلات در مرزها و ازدحام کامیون‌ها، موجب افزایش زمان و هزینه صادرات شده است.
- ضرورت اتخاذ تصمیمات تجاری و مرزی با توجه به شرایط واقعی صادرکنندگان و ناوگان حمل‌ونقل.
- درخواست توقف اخذ عوارض ۱۰ درصد حق پرچم از صادرکنندگان تا پایان شرایط محاصره دریایی.
- ضرورت بازنگری در فهرست کالاهای مشمول عوارض صادراتی و مالیات علی‌الحساب، به‌ویژه در شرایط جنگی.
- پیشنهاد حذف مالیات علی‌الحساب یک‌درصدی برای کالاهای مشمول و ایجاد تضمین برای معافیت صادرکنندگان از این پرداخت‌ها.
- ضرورت توسعه صادرات کالاهای با ارزش افزوده بالا، بدون اتکا به رانت حاصل از واردات.
- ضرورت حل مشکلات کریدورهای زمینی از طریق دیپلماسی اقتصادی با کشورهای ترکیه، پاکستان، عراق و ارمنستان.

- لزوم تسريع در استرداد ماليات بر ارزش افزوده صادرکنندگان.
 - ضرورت جلوگیری از ایجاد انحصار توسط سازمان‌های دولتی به بهانه رفع تعهدات ارزی.
 - نبود حمایت‌های کافی بیمه‌ای، حقوقی و قضایی از صادرکنندگان و ضرورت پیگیری این موضوع از سوی اتاق.
 - بی‌ثباتی مقررات، تغییرات ناگهانی و شرایط ارزی، برنامه‌ریزی تولید و تحویل به‌موقع سفارش‌های صادراتی را با مشکل مواجه ساخته است.
 - ضرورت ایجاد ثبات در رویه‌ها، اعلام قبلی تغییرات مقررات و اختصاص فرصت کافی برای تطبیق تولیدکنندگان با مقررات جدید.
 - تأخیر در تأمین ارز و ورود مواد اولیه از دیگر موانع فعالیت تولیدکنندگان است.
 - پیشنهاد تسهیل تأمین مواد اولیه و امکان استفاده از ارز حاصل از صادرات برای واردات نیازهای تولید.
 - ضرورت توسعه ارتباط اتاق‌های متناظر با کشورهای همسایه و بازارهای هدف.
 - پیشنهاد ایجاد فضاهای مشترک عرضه و فروش در بازارهای منتخب با مشارکت تولیدکنندگان و حمایت اتاق.
 - مرزهای زمینی با مشکلات متعددی از جمله ضعف زیرساخت‌های جاده‌ای مواجه هستند.
 - ضرورت همکاری اتاق با دولت و سایر نهادهای ذی‌ربط برای رفع مشکلات زیرساختی و تسهیل روند تجارت.
 - بخش خصوصی با اصل رفع تعهدات ارزی مخالفتی ندارد، اما روش اجرای قانون نیازمند بازنگری است.
 - تغییر رویکردها و سیاست‌گذاری‌های ارزی، به‌ویژه در زمینه محصولات کشاورزی فسادپذیر، مشکلات جدی ایجاد کرده است.
 - ضرورت استفاده از نظرات بخش خصوصی در تصمیم‌گیری‌های دولت و سیاست‌گذاری‌های مرتبط با صادرات.
 - وجود واسطه‌های متعدد در فرآیند واردات و صادرات، از مشکلات فعلی فعالان اقتصادی است.
 - تسهیل جریان ورود ارز به کشور می‌تواند موجب کاهش نقش واسطه‌ها و دلالتان شود.
 - با توجه به محدودیت‌های ناشی از تحریم بانکی، ضرورت استفاده از ظرفیت بانک‌های خارج از کشور، از جمله بانک‌های روسیه.
 - کنفدراسیون صادرات به‌عنوان نماینده انجمن‌های صادراتی، ظرفیت لازم برای پذیرش و پیگیری وظایف محوله در زمینه رفع مشکلات صادرات را دنبال کند.
 - حضور صادرکنندگان و تشکل‌های صادراتی در قالب هیئت‌های تجاری فعال در کشورهای مختلف می‌تواند به توسعه و تسريع صادرات در شرایط تحریم و بحران کمک نماید.
- در مجموع، اعضای کمیسیون و نمایندگان تشکل‌های صادراتی، ضمن تأکید بر نقش صادرات به‌عنوان یکی از ارکان اصلی رشد و پویایی اقتصاد کشور، مهم‌ترین موانع موجود را شامل رفع تعهدات ارزی، بی‌ثباتی مقررات، تصمیمات و آیین‌نامه‌های خلق‌الساعه، مشکلات قضایی و تعزیراتی صادرکنندگان، محدودیت‌های حمل‌ونقل و لجستیک، مشکلات مرزی، کمبود زیرساخت‌های صادراتی، تأخیر در تأمین ارز و مواد اولیه، مشکلات سقف و سابقه واردات در مقابل صادرات، عدم استفاده کافی از ظرفیت صادرات خدمات فنی و مهندسی و ضرورت تغییر رویکرد به سمت صادرات کالاها و خدمات با ارزش افزوده بالاتر عنوان نمودند.
- در این جلسه مقرر شد:**
- پیگیری اصلاح بند (د) تبصره (۶) آیین‌نامه اجرایی قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز و سازوکارهای مربوط به رفع تعهدات ارزی، با هدف کاهش ارجاع پرونده‌های صادرکنندگان به مراجع قضایی و تعزیراتی؛
 - بررسی امکان تشکیل مرکز کارشناسی تخصصی رفع تعهدات ارزی در اتاق ایران به‌منظور ارائه نظر کارشناسی و تخصصی در پرونده‌های مربوط؛
 - پیگیری ایجاد و فعال‌سازی کریدورهای جایگزین لجستیکی و رفع موانع حمل‌ونقل زمینی، ریلی و مرزی با همکاری دستگاه‌های ذی‌ربط؛

- پیگیری مشکلات مربوط به سقف و سابقه، قانون بهینه‌سازی مصارف ارزی و ثبت سفارش‌های طولانی مدت صادرکنندگان؛
 - بررسی راه‌اندازی سازوکار معاملات مستقیم میان صادرکنندگان و واردکنندگان در مرکز مبادله و پیگیری مشکلات ناشی از بلوکه شدن منابع ارزی صادرکنندگان؛
 - پیگیری ایجاد و فعال‌سازی پایانه‌های صادراتی در مرز ریمدان برای تجار مورد تأیید اتاق ایران؛
 - پیگیری بازنگری در فهرست کالاهای مشمول عوارض صادراتی و مالیات علی‌الحساب و بررسی شرایط معافیت یا توقف اخذ این موارد در شرایط خاص؛
 - پیگیری تسریع در استرداد مالیات بر ارزش افزوده صادرکنندگان و کاهش زمان انجام فرآیند مربوطه؛
 - بررسی و پیگیری مشکلات ایجاد انحصار در فرآیندهای مرتبط با رفع تعهدات ارزی و حمایت از رقابت و فعالیت بخش خصوصی؛
 - پیگیری تسهیل تأمین مواد اولیه و امکان استفاده از ارز حاصل از صادرات برای تأمین نیازهای تولیدی؛
 - بررسی امکان ایجاد کنسرسیوم‌های صادراتی به منظور تجمیع بار صادرکنندگان و ارسال مشترک کالا؛
 - توسعه ارتباط اتاق‌های متناظر با کشورهای همسایه و بازارهای هدف و پیگیری ایجاد فضاهای مشترک عرضه و فروش در بازارهای منتخب؛
 - پیگیری رفع موانع صادراتی و حمل‌ونقل در مرزهای ترکیه، پاکستان، عراق و ارمنستان از طریق ظرفیت‌های دیپلماسی اقتصادی؛
 - بررسی ظرفیت استفاده از بانک‌های خارج از کشور و سازوکارهای جایگزین برای تسهیل ورود ارز به کشور با توجه به محدودیت‌های بانکی؛
 - تقویت حضور صادرکنندگان و تشکل‌های صادراتی در هیئت‌های تجاری و بازارهای هدف؛
 - بررسی راهکارهای تغییر رویکرد صادراتی کشور به سمت کالاها و خدمات با ارزش افزوده بالاتر و توسعه صادرات خدمات فنی و مهندسی؛
 - پیگیری استفاده مؤثرتر از نظرات و ظرفیت‌های بخش خصوصی در فرآیند تصمیم‌گیری و قانون‌گذاری حوزه تجارت و صادرات.
- جلسه در پایان با تأکید بر استمرار پیگیری مطالبات بخش خصوصی و همکاری اتاق ایران با دستگاه‌های اجرایی و حاکمیتی مرتبط به پایان رسید.

در خاتمه، جناب آقای حسن‌زاده، رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، با اشاره به شرایط اقتصادی کشور اظهار داشتند که تورم و بی‌ثباتی اقتصادی خسارت‌هایی به بنگاه‌های اقتصادی وارد می‌کند که خارج از کنترل صاحبان این بنگاه‌هاست. ایشان با اشاره به آثار گسترده تحریم‌ها و شرایط جنگی بر بخش‌های مختلف اقتصاد، اصلاح روابط بین‌الملل و به‌دنبال آن، بهبود روابط تجاری با کشورهای مختلف را بستر اصلی برای رفع مشکلات صادراتی و توسعه تجارت خارجی کشور عنوان نمودند.

رئیس اتاق ایران همچنین با اشاره به وضعیت نامناسب برخی مرزهای تجاری از جمله بازرگان و مهران، اظهار داشتند که شرایط مرزها برای کامیونداران مناسب نبوده و معطلی‌های گسترده، خرابی کالاها و دستکاری محموله‌ها، مشکلات جدی برای فعالان اقتصادی ایجاد کرده است. ایشان همکاری نزدیک دولت و بخش خصوصی را یکی از راهکارهای مؤثر برای حل بخشی از مشکلات موجود و عبور از شرایط فعلی دانستند.